

מעשה ברבי אליעזר בן הורקנוס

מעשה בר' אליעזר בן הורקנוס שהיה לאביו חורשין הרבה והוא חורשין על גבי המענה והוא ה' חורש בטרשין, ישב לו והיה בוכה, אמר לו אביו מפני מה אתה בוכה, שמא מצטער אתה שאתה חורש בטרשין עכשו הרי אתה חורש עמו על גבי המענה.

. ישב לו על גבי המענה והיה בוכה אם' לו אביו מפני מה אתה [בוכה] שמא מצטער אתה שאתה חורש על גבי המענה, אמר לו לאו, אמר לו ולמה אתה בוכה, אמר לו איני בוכה אלא שאני מבקש ללימוד תורה, אמר לו והרי בן שמנה ועשרים שנה אתה ואתה מבקש ללימוד תורה, אלא קח לך אשה והוליד בניהם ואתה מוליכן לבית הספר.

עשה שני שבתות שלא טעם כלום עד שנגלה עליו אליו זכור לטוב אמר לו בן הורקנוס מפני מה אתה בוכה, אמר לו מפני שאני מבקש ללימוד תורה, אמר לו אם אתה מבקש ללימוד תורה, עליה לך לירושלים אצל רבן יוחנן בן זכאי, עמד ועליה לו אל ירושלים אצל רבן יוחנן בן זכאי, ישב לפניו והיה בוכה, אמר לו מפני מה אתה בוכה, אמר לו מפני שאני מבקש ללימוד תורה, אמר לו בן מי אתה, לא רצתה להגיד לו, אמר לו מי מיד לא למדת לא קריית שם ולא תפלה ולא ברכת המזון, אמר לו לאו, עמד ולמדו שלשתן.

ישב לו והיה בוכה, אמר לו מפני מה אתה בוכה, אמר לו מפני שאני מבקש ללימוד תורה עמד ולמדו תורה, והיה אומר לו ב' הלכות כל ימות השבעה, ובשבת היה חורש עלידן ומדבקן.

עשה שני ימים ולא טעם כלום עד שעלה ריח פיו לפניו רבן יוחנן והעמידו לפניו, ישב לו והיה בוכה, אמר לו מפני מה אתה בוכה, אמר לו שהעמדתני לפניך כadam שהוא מעמיד מלפניו מוכחה שחין, אמר לו בני בשם שעלה ריח פיך מלפניך עלה ריח חקי תורה מפיך לשמי' אמר לו בן מי אתה, אם' לו בן הורקנוס אמר לו והרי אתה בן גודלי עולם, ולא הייתה מגד לי אמר לו חיך אתה סועד אצלך.

. אמר לו כבר סעדתי אצל אכסנאי שלו, אמר לוומי הוא האכסנאי שלך, אמר לו ר' יהושע בן חנניה ורבי יוסף הכהן, שלח ושאל לפניו אכסנאי שלו, אמר להם אצלכם סעד אליעזר היום, אמרו לו לאו, והרי יש שני ימים שלא טעם כלום, ר' יהושע בן חנניה ור' יוסף הכהן הלכו ואמרו לרבן יוחנן בן זכאי הרי יש לו שני ימים שלא טעם כלום.

אמרו בניו של הורקנוס לאביה' עלה לך לירושלים ונדה את בנק אליעזר מנכסיך, ועליה לו לירושלים לנדותו ונמצא שם יום טוב לרבן יוחנן בן זכאי, והוא כל גודלי המדינה סועדים אצלך.

אמרו hari אביו של ר' אליעזר בא, אם' להם עשו לו מקום והושיבו אותו אצלן, נתן עיניו בר' אליעזר, אמר לו אמרו לנו דבר אחד מן התורה, אם' לו אמשול לך משל למה הדבר דומה לבור הזה שאינו יכול להוציא מים יותר ממה שהוא מכניס כך אני יכול לומר דברי תורה יותר ממה שקבלתי מך, אם' לו אמשול לך משל, למה את דומה, למען שהוא נובע ומוツיא מים ויש בכך להוציא יתר ממה שאינו נכנס לתוכו, כך אתה יכול לומר דברי תורה יתר ממה שקבל משה מסיני א"ל שמא מני אתה מתביש, hari אני עומד והולך לי, עמד לו רבנן יוחנן בן זכאי והלך לו לחוץ והוא ר' אליעזר ישב ודורש ונפי מאירות כאור החמה וקרנותיו יוצאות כקרנות משה רבינו, ואין אדם יודע אם יום ואם לילה, בא אחריו ונשך לו על ראשו אמר לו אשריכם אברהם יצחק ויעקב מי יצא מחלציכם, אם' הורקנוס אביו למי אמ' כך, אמרו לו יצחק ויעקב ואלייעזר בנו, אם' להם וכן היה צרייך לומר אשריכם אברהם יצחק ויעקב מי יצא מחלציכן, אלא אשרי אני מי יצא מחלצוי היה רבנן אליעזר ישב ודורש ואביו עמד על רגלו, כיוון שראה שאביו עמד על רגל נבהל, אם' לו אבא שב לך שאיני יכול לומר דברי תורה ואת עמד על רגליך א"ל בני לא על כו באתי אלא לנדוותך מנכסיך, ועכשי שבאתי וראיתי השבח הזה hari אחיך מנודים מהם ומה נתנוים לך במתנה, אם' לו, והרי אני שוה כאחד מהם אילו קרקעות בקשתי מלפני הקב"ה היל לפני ליתן לי שנאמ' לה' הארץ ומלאה, ואלו כסף בקשתי היה לפני ליתן לי, שנא' ל' הכסף ול' הזהב, אמר לא בקשתי מהקב"ה אלא שאזוכה לתורה בלבד, שני כל פקדוי כל ישרתי כל אורח שקר שנאתה.